

Adressater iht. liste

VÅR REFERANSE
13/4299

DERES REFERANSE

DATO
26.04.2013

Høring - Maksimal beregningsrente i livsforsikring etter 1. januar 2014

1. Innledning

Det følger av forskrift 30. juni 2006 til forsikringsvirksomhetsloven § 2-3 at Finanstilsynet til enhver tid skal fastsette høyeste tillatte beregningsrente ut fra bestemmelsene i direktiv 2002/83/EF artikkel 20 nr. 1 B i). Av denne følger det at beregningsrenten skal fastsettes med forsiktighet og ikke overstige 60 prosent av rentesatsen for statsobligasjonslån i den valuta forsikringsavtalen er fastsatt i (dvs. norske kroner i Norge). Endring av beregningsrenten kan ikke gjøres gjeldende før fire måneder etter vedtaket.

Markedsrenten på ulike løpetider kan variere og endres betydelig, mens beregningsrenten i realiteten ikke kan justeres løpende. Med utgangspunkt i forskriftens og direktivets regler om maksimal beregningsrente, har derfor Finanstilsynet lagt til grunn at det må utvises et visst skjønn. Blant annet bør det unngås hyppige endringer av beregningsrenten, og dermed i så vel premien som i det forsikringstekniske beregningsgrunnlag (og dermed også i avsetningene).

Høyeste tillatte beregningsrente er 2,5 prosent for alle livsforsikringskontrakter som er etablert etter 1. januar 2011. Høyeste tillatte beregningsrente ved beregning av premier og forsikringsmessige avsetninger for ny pensjonsopptjening for eksisterende kollektive rente- og pensjonsforsikringer er også 2,5 prosent fra 1. januar 2012. Beregningsrenten betyr mest for forpliktelsene i kollektivporteføljen (der forsikringsprodukter med krav til årlig rentegaranti inngår). Ytelsesbaserte private og kommunale pensjonsordninger inngår i denne porteføljen.

En eventuell endring i den maksimale beregningsrenten får ikke konsekvenser for opptjente rettigheter, herunder for fripoliser (dvs. fullt betalte forsikringer utgått fra kollektive pensjonsforsikringer).

Finanstilsynet sendte 4. juni 2012 på høring et forslag om å redusere beregningsrenten fra 2,5 til 2,0 prosent for nye livsforsikringskontrakter og ny pensjonsopptjening for kollektive rente- og pensjonsforsikringer. Etter høringen besluttet Finanstilsynet å redusere beregningsrenten fra 2,5 til 2 prosent fra 1. januar 2013 i tråd med forslaget i høringsbrevet. Beslutningen ble etter anmodning

forelagt Finansdepartementet som 28. juni 2012 besluttet å holde høyeste tillatte beregningsrente i livsforsikring uendret på 2,5 prosent.

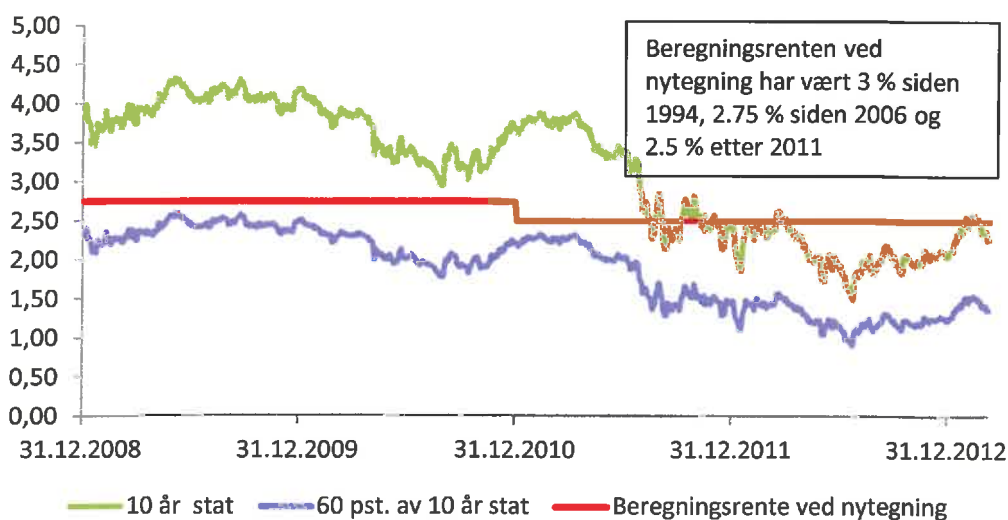
Finansdepartementet la i sine vurderinger vekt på at var viktig å styrke soliditeten i livsforsikrings-selskapene og at reduksjon av maksimal beregningsrente isolert sett ville bidra til økte premie-inntekter og styrket soliditet. Departementet pekte imidlertid på at det var usikkert i hvilken grad premieøkninger som følge av en eventuell reduksjon av den maksimale beregningsrenten, ville forsterke overgangen fra foretakspensjonsordninger til innskuddspensjonsordninger i en situasjon med betydelige forestående endringer i regelverket. En slik overgang ville i tilfelle føre til tilsvarende volum av nyutstedte fripoliser. Finansdepartementet la samtidig til grunn av Finanstilsynet skulle vurdere om den maksimale beregningsrenten burde endres med virkning fra 1. januar 2014.

I punkt 2 gis det en redegjørelse for renteutviklingen. I punkt 3 redegjøres det nærmere om konsekvenser ved endring i beregningsrenten. I punkt 4 gis Finanstilsynets vurderinger.

2. Renteutviklingen

2.1 Utviklingen i statsobligasjonsrenten fra 2008

Figuren under viser utviklingen i 10-års statsobligasjonsrente og 60 prosent av 10-års statsobligasjonsrente etter 2008.

I tidsrommet desember 2008 – april 2013 har maksimal beregningsrente ved nytegning vært høyere enn 60 prosent av 10-årig statsobligasjonsrente, og siste år betydelig høyere.

2.2 Prognoser for renteutviklingen

I juni 2012 var renten på 10-årige statsobligasjoner på ca. 2 prosent. Renten på 10-årige norske statsobligasjoner lå i perioden januar 2013 til april 2013 mellom 2,1 og 2,6 prosent. Ved inngangen av april var den 2,1 prosent. 60 prosent av dette (ut fra direktivbestemmelsens utgangspunkt) er dermed om lag 1,3 prosent. Det har sålede ikke vært en vesentlig endring i rentenivået siden forrige vedtak om beregningsrenten i juni 2012.

Usikkerheten rundt den videre renteutviklingen er fortsatt betydelig. Den svake veksten i internasjonal økonomi kombinert med at investorene søker tryggere plasseringer har ført til svært lave renter i statsobligasjonsmarkedene, og forventet renteoppgang er stadig skjøvet utover i tid. Prognosene fra Consensus Forecasts og de store norske bankene peker mot en svak økning i statsobligasjonsrentene i USA og euroområdet de neste par årene. Det er likevel i prognosene antatt at rentene vil bli liggende svært lavt; mellom 2,5 og 3,25 prosent på to års sikt. Også for norske statsobligasjoner er det i henhold til disse prognosene ventet stigende, men fortsatt lave renter fremover.

3. Nærmere om endring i beregningsrenten

Dersom det innføres en beregningsrente på 2,0 prosent (i stedet for 2,5 prosent) for ny opptjening i kollektiv pensjon med virkning fra 2014, vil dette få økonomiske konsekvenser for forsikringstakerne. Økningen av fremtidige premier er avhengig av kontraktens alderssammensetning og størrelsen på forsikringsytelsene. Tar man f.eks. utgangspunkt i alderspensjon og ikke hensyntar størrelsen på forsikringsytelsene, vil premieøkningen bli omlag 27 prosent for en 30-åring, 21 prosent for en 40-åring, 15 prosent for en 50-åring og 9 prosent for en 60-åring. Eldre arbeidstakere har ofte høyere forsikringsytelser. Det kan derfor antas at premieøkningen i privat sektor vil ligge på 13-15 prosent og 12-13 prosent for kommuner (og andre offentliglignende institusjoner).

Nivået på den maksimale beregningsrenten påvirker pensjonsinnretningenes soliditet gjennom sin betydning for forpliktelsene. Det vil imidlertid ta tid før en endring av maksimal beregningsrente på ny opptjening får vesentlig reduserende effekt på en pensjonsinnretnings gjennomsnittlige beregningsrente. Det antas at gjennomsnittlig beregningsrente reduseres med 0,04-0,05 prosent pr. år dersom en rente på 2,5 prosent videreføres. En reduksjon av beregningsrenten til 2 prosent på ny opptjening antas i utgangspunktet å redusere gjennomsnittlig rente pr. år med ytterligere 0,02 prosent.

Når renten og dermed avkastningsmulighetene faller, må framtidige utbetalinger fra pensjonsinnretningene i større grad sikres gjennom premiebetalinger, og i mindre grad gjennom avkastningen av forsikringsmidlene. Selv om den direkte effekten av redusert beregningsrente på pensjonsinnretningenes solvenskapital på kort sikt er begrenset, utgjør økte premiebetalinger en økt trygghet for framtidige pensjonsbetalinger gjennom oppbygging av forsikringsmessige avsetninger.

Over tid vil en reduksjon av beregningsrenten for framtidig opptjening i økende grad bidra til å redusere pensjonsinnretningenes risiko. Langsiktige soliditetseffekter må vektlegges i en samlet vurdering. Uavhengig av om maksimal beregningsrente reduseres, er det svært viktig at pensjonsinnretningene utnytter de muligheter som ligger i loven til å prise rentegarantien på en betryggende måte.

4. Finanstilsynets vurdering

Nivået på den maksimale beregningsrenten påvirker selskapenes soliditet gjennom sin betydning for selskapenes forpliktelser. Når renten og dermed avkastningsmulighetene faller, må framtidige

utbetalinger fra pensjonsinnretningene i større grad sikres gjennom premiebetalinger, og i mindre grad gjennom avkastningen av forsikringsmidlene. Selv om den direkte effekten av redusert beregningsrente på pensjonsinnretningenes soliditet på kort sikt er begrenset, utgjør økte premiebetalinger en økt trygghet for framtidige pensjonsbetalinger gjennom oppbygging av forsikringsmessige avsetninger.

Beregningsrenten skal fastsettes med forsiktighet og ikke overstige 60 prosent av rentesatsen for norske statsobligasjonslån, men det er samtidig lagt til grunn at det må være rom for et visst skjønn ved fastsettelse av beregningsrenten. På bakgrunn av utviklingen i 10-årsrenten for statsobligasjoner, kan det slås fast at beregningsrenten for kontrakter inngått etter 1. januar 2006 (2,75 prosent) og for kontrakter inngått årene før 1. januar 2006 (3 prosent) var betydelig høyere enn 60 prosent av 10-års statsobligasjonsrente, som medio april 2013 tilsvarte ca. 1,3 prosent.

10-års statsobligasjonsrente har så langt i år variert mellom 2,1 og 2,6 prosent, noe som skulle tilsi en nedsettelse av beregningsrenten til høyst 1,5 prosent. Det er betydelig usikkerhet rundt den videre renteutviklingen. Prognosene peker mot en svak oppgang i statsobligasjonsrentene i de største markedene de neste par årene, men likevel slik at rentene forventes å bli liggende lavt; mellom 3 og 3,5 prosent på to års sikt. Også for norske statsobligasjoner er det ventet fortsatt lave renter fremover. På bakgrunn av renteutviklingen er det Finanstilsynets oppfatning at den maksimale beregningsrenten reduseres til 2,0 prosent for nye livsforsikringskontrakter og all ny pensjonsopptjening i kollektiv rente- og pensjonsforsikring fra 1. januar 2014. Det er da lagt vekt på at det nå er et historisk lavt rentenivå og at det i denne situasjonen bør unngås for store skift i premiegrunnlaget.

Finanstilsynet ber derfor om høringsinstansenes synspunkter på følgende forslag:

Høyeste tillatte beregningsrente som norske livsforsikringselskaper og pensjonskasser kan anvende for nye livsforsikringskontrakter og ved beregning av premier og tilhørende forsikringsmessige avsetninger for ny pensjonsopptjening for kollektive rente- og pensjonsforsikringer, skal være 2,0 prosent fra 1. januar 2014.

Høringsinstansene inviteres til å gi eventuelle merknader til forslagene innen 21. mai 2013. Finanstilsynet vil fastsette beregningsrenten innen 1. juli 2013. Finanstilsynets beslutning vil bli forelagt Finansdepartementet.

Med hilsen
Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Emil Steffensen
direktør for finans- og forsikringsavdelingen

Kopi: Finansdepartementet

Høringsinstanser:

Akademikerne
AktuarKonsulenters Forum
Arbeidsdepartementet
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Den norske Aktuarforening
Finansforbundet
Finans Norge
Forbrukerrådet
Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
Hovedorganisasjonen Virke
Kommunal- og regionaldepartementet
Kommunenes Sentralforbund
Konkurransetilsynet
Landsorganisasjonen i Norge
Norges Bank
Norske Forsikringsmegleres Forening
Næringslivets Hovedorganisasjon
Pensjonskasseforeningen
Unio
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund